

LESZ-E BELŐLÜNK VALAMI?

A latin egyház nagyon hosszú idő óta a családból kiszakításban bizakodik. „Akarsz tenni valamit az Egyházért? Menj el papnak, menj el szerzetesnek! Le tudsz-e mondani Jézusért a szerelemről, a családról?” – ezen fordul a bizalom. Ma már azonban más szelek is fújnak. A századeleji Actio Catholica, legalább is a szándékok síkján – megszülte gyermekét, az öntudatos „világi” katolikus embert, s ez a „gyermek” ma már sokkal többet gondol a maga feladatairól, mint amennyi szülőanyjának egyáltalán eszébe jutott. Miket gondol? Furcsákat. Ilyeneket: „*A pap életformája érvénytelen* a társadalom nagy egésze számára, érvénytelen, mert nincs felesége, nincsenek gyermekei, nem kell naponta bemennie a gyárba, nincs túlórája és második műszakja és nem gondja a lakáshoz jutás. Az a szakmája, hogy keresztény.” Egy korrekcióval igazat is kell adnom ennek a véleménynek: ha nincs senki, de senki körülötte, aki Jézus ügyében, az Ország megteremtésében ugyanúgy elkötelezett, mint ő, bár felesége és gyermekei vannak, bár be kell járnia a gyárba és meg kell építenie a házat..., akkor a pap szava valóban érvénytelenségbe fül. Miért? Mert ha a szava nem elkötelezettségre felhívó szó, akkor azért. Ha pedig elkötelezettségre hív, de azt senki meg nem hallja, akkor pedig ezért.

A holnap egyháza az elkötelezett nem-papok egyháza, és nem a papoké, mert a pap legfőbb feladata eme elkötelezettek kinevelése és állandó továbbtáplálása lesz. *A holnap egyháza már az elkötelezett emberek kis közösségeiben él.* De ezek a kis közösségek csak ténylegesen elkötelezett emberek erejében tudják megünnepelni fennállásuknak ötödik vagy tizedik esztendejét; a tartalmatlannak bizonyuló kisközösség-játék kérész-életű. A továbbélő kis közösségek életét édesapák és édesanyák formálják, akiknek energiáit a kenyérkereset és a háztartás nem örli fel, akiknek marad a nap 24 órájából elegendő idő imádságra és tanulásra, jócselekedetekre és emberhalászásra, akiknek sok a fizetésük és észre tudják venni az éhezőket és a hazai rászorulókat, akiknek – egybefoglalva – van idő- és pénz-feleslegük, azaz energiájuk mindarra, ami nélkül a kisközösség csak játék. Csak játék, amit széjjel sem kell szórnia a viharoknak, anélkül is elsorvad, mire „felelős felnőttek” leszünk..., mondjuk mire megszületik a második kisbaba.

Lesz-e valami belőlünk? Az Egyház vezetői mind a mai napig a családról való lemondás áldozatában bíznak. De ebben is úgy és csak azért, mert a jelentkezőket szemináriumba, noviciátusba küldik, hogy megnézzék, mit ér s mit bír el az áldozat bejelentett szándéka. Kibírja-e a napirend fegyelmét? Hajlamos-e a 2-3 órás imádkozási programok végigcsinálására? Magára vállalja-e evésben és ivásban, dohányzásban és szórakozásban a szabály fegyelmét? Képes-e befelé fordulni, ellökve magától különféle nyüzsgések és kifelé fordulások ópiumát? Tud-e kapcsolatot teremteni Istennel, olyat, amelyben a Neki-tetszés lesz napjainak legfőbb vezérmotívuma? Mert, ha mindezt nem bírja, akkor ezzel komolytalannak vagy elégtelennek bizonyul a megfontolt szándék, s még idejében elvetélhet, mielőtt egzisztenciába ágyazódnék... – és a vetélés súlyos bajokat okozna. A jelentkezőket a szerzetesrendekben próbaidőnek vetik alá. Az újoncnak ki kell tölteni a próbaévet, mielőtt rendje vállalná őt egy egész életre szólóan, előbb ki kell állnia a próbát. *Az új laikus*

mozgalomnak is ki kell állnia a próbát, itt is kell a próbaév. Két kérdés merül fel bennem: Mikor van itt ennek az ideje? És mi lehet ennek a tartalma?

Mikor? Amikor már sok mindenben túl vagyunk; amikor az Evangélium minden evilági értékrendet fejetetejére állító szépségét már megismertük. Amikor már elcsendesedett bennünk a „meghamisítások” elleni harci böszültség; amikor már kezdjük megérteni, hogy szükség van az erőszakra, amelyet önmagunk ellen fordítunk. Amikor már nemcsak azt értjük, hogy nem a lelkiélet a keresztény élet, hanem azt is, hogy lelki élet nélkül nincs keresztény élet. Amikor már napirendünkbe ágyazódnak és tudatunkból életünkbe költözködnek be a feladatok: az imádság, önmehtagadás, tanulás, karitatív cselekedetek, a közösségi fegyelem, a közösségek megszülése és tápláló fenntartása, az embereknek való utánamenés és a megtartás gondja. Amikor már nemcsak harci jelszó számunkra az adástörvény, tehát nem olyasfajta gondjaink vannak, hogy a pápa miért nem adja el a vatikáni múzeumot, hanem az a gondunk, hogy mi magunk ténylegesen mennyi pénzt-energiát-időt tudunk adni azoknak, akik számára a Mennyei Atya nálunk helyezte el adományait. Amikor a kisközösség már nem a szellemi ingyencedéseknek és a nemzedéki öntudatköszörülésnek a helye és alkalma, hanem a tettekben megnyilatkozó felelősség intézményesült kifejezője. Egyszóval akkor, amikor már eldőlt, hogy életre-szóló vállalásról van szó. Amikor már megvan az, ami megérdemli ezt a nevet: szándék. *„Korábban komolytalan a próbaév”.* Komolytalan, mert a szerzetes-újoncok otthagyják apjukat és anyjukat és testvéreiket, más családot választanak maguknak, elvágják társadalmi pályájukat, s Krisztusért egy más „pályát” választanak. Kiköltözködnek szülőföldjükről, mint Ábrahám; új atyát választanak maguknak, mint Szent Ferenc. De a laikus mozgalomban megmarad a család és megmarad a pálya, s a „kiköltözködés” komolyságát, a „szándék”-értékű elszántságot valami egyébnek kell hordoznia és bizonyítania. S ez pedig éppen a mindennapi életbe ágyazódó igent-mondás a jézusi célkitűzések s a gyakorlati feltételek teljes szélességű vállalására.

Mi lehet ennek a tartalma? Egy már meglevő, már a pályán levő, és ott haladó kocsit további útvonalról van itt szó. Egy olyan további pályaszakasról, amely befelé fordít, amely annak a megértésnek a jegyében alakul, hogy „lelki élet nélkül nincs keresztény élet”. Az ember „nyüzsgő” lény. Az aktivizmus veszedelme nem papiros-tigris, hanem valóban képes felfalni azokat a szándékokat, amelyek a laikus mozgalmat inspirálják. *Redire in animam* – mondta Ágoston. *Elindulok magamba, magam felé* - kell mondanunk nekünk. Világos tudatában annak, hogy szabadságvárák feladása nélkül nincs Jézus-követés, hogy magamat megkötések nélkül nincs méltó baráti válasz Jézus felkínált barátságára. Saját magunknak kell megállapítanunk próbaévünk tartalmát. Lelkivezetőnk, testvéreink tanácsát meg kell hallgatnunk, de mi ismerjük igazán a magunk körülményeit, így csak magunk pontosíthatjuk azt a kötelelem-rendszert, amit kötelezőnek kell elfogadnunk a magunk számára. Mi mindenre lehet itt gondolnunk? Jól ismertekre: a lefekvés és felkelés órájának fegyelme, a napi három imádkozás ideje és tartalma, a szüntelen imádkozás lelkületének a biztosítékául szolgáló önmehtagadások segítsége, a cigarettában, feketekávéban, feldobó és nyugtató gyógyszerek használatában, a nőknél az öltözködésben, férfiaknál a szemek legeltetésében megnyilvánuló önmehtagadás, a „Ne vigyetek pénzt az övetekben” jézusi parancsnak megfelelően a pénzkidadások megfegyelmezése, az ötletszerű és szükségtelen dolgokat beszerző vásárlások kiiktatása, az inkább határozott, mint hajlékony ragaszkodás a napirendhez, stb.

A próbaév az imádságot és a stúdiumot hangsúlyozza. Az a célja, hogy ne az akciók adják a lelkesültséget, amelynek erejében még befelé fordulni is kedvem támad; az a célja, hogy fordítva történjék, hogy a befelé fordulás legyen az elsődleges, amit fontosabbnak élek meg; s ez legyen a lelkesítő, a feldobó erő, s ennek erejében forduljak mások, testvéreim és felebarátaim felé. Mert vannak kétezer esztendő – és még régebbi – tapasztalatok. Ezek arról beszélnek, hogy a szentek Istent-szeretése ugyan az emberek szeretésében lett igazán tapasztalhatóvá a többi ember számára, de nem lehet nagystílusú és kitartóan, mindhalálig tartó hűséggel szeretni az embereket... a lélek mélyén megfogadó, alakuló-erősödő Istent-szeretés nélkül. Az Istent-szeretés az alapvető annak lehetővé tételében, hogy az Isten léttartalma átalakítsa, magához hasonítsa az én léttartalmamat. Hogy szeretet lehessen bennem, s a belém került isteni léttartalom, a szeretet, ki nem fogyó táplálója lehessen életemnek. Ki kell próbálnunk magunkat, hogy teherbírók legyünk...

Különben meglassúdunk, megállunk, elkezdünk hátrafelé csúszni, majd egyszerűen letérünk az útról. S nevezhetnek rajtunk, hogy építkezésbe fogtunk, és nem számítottuk ki a költségeket. És igazolódik minden ellenünk mondott szó. És igazolódik a „szentségkiszolgáltató üzem”, és igazolódik mindaz, aminek ellentmondottunk. Mert, ha szándékainkat elfűjják a harmincadik felé közelítő esztendők, akkor az, ami mégiscsak fenntartja az egyházat, az a jó öreg, hagyományos „szentségkiszolgáltató üzem”. Akkor mégiscsak annak az erejében megy tovább a kocsi, hogy van valaki, akinek nincs más dolga – velünk semmire sem menvén –, mint hogy hercigeskedjék a sekrestyében a csecsemőiket keresztelésre hozó ismeretlen "híveivel"(!). Akkor mégiscsak annak az erejében megy tovább Jézus ügye, hogy van egy templom, amely nyitva áll, s amelybe be lehet ülni „vacsoránézőnek” vagy háztetőn levő cserepekként, organikus kapcsolatok nélküli hetiáldozónak.

Építkezni kezdtünk. Olyan Egyházat akarunk építeni, amely jelen van és érvényesen van jelen a társadalomban, amely képviseli az evangélium levegőjét. Ez nem lehetséges anélkül, hogy jelek ne váljunk. És jellé válni – ehhez csinálni kell valamit, amire rá lehet csodálkozni, és ami kiváltja a világ fiainak a gyűlöletét is. A vasat edzeni kell, nekünk pedig bele kell merülnünk az Istenbe ahhoz, hogy jellé tudjuk nőtetni magunkat. A hűségünkről van szó, az abba nem hagyásról. A progresszív hűségről, hogy mára kevés legyen az, ami tegnap még elég volt, és holnapra meg az legyen kevés, ami ma volt elég. *A tartós hűség feltételének a biztosításáról van szó.* S ez a feltétel: az egymásban levésnek és az eggyélevésnek átélt és eufóriát adó valósággá kell lenni. Mert tartósan csak az tudja mondani, hogy „jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot”, aki azt is el tudja mondani: „Élek, de már nem én, hanem Krisztus él bennem”.

Progresszív hűségünk magunk és az Isten tudja hányadik évében...*engedjünk, engedelmessédjünk.* Engedjük, hogy véglegesen lakást vegyen bennünk a Lélek; engedjük, hogy hasonló lényegűek legyünk a Fiúval; engedjük, hogy az Atya lefoglalhasson bennünket egészen a Magáéna. Ezen fordul, hogy az elmúlt években-évtizedekben kimondott harsány szavunk nem lázad-e a fejünkre. Ezen fordul, hogy lesz-e belőlünk valami.

1973

Megjelent: Karácsonyi Ajándék 1973, 4. kötet